

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. De pœna plus petitionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

tionem duplicentur induciæ, juxta constitutionem Zenonis, de qua dicemus n. 931. & hoc procedit de debito *in diem incertam*, sicut de debito sub conditione.

ARTICULUS II.

De pœna plus petitionis.

930. **I**N hac quæstione distinguendum est inter jus antiquum, & novum. Jure antiquo, qui plus petebat, cadebat causâ, & litem una cum toto debito amittebat; quamvis in integrum restitutio ei concederetur, si ad ejusmodi petitionem ex gravi causa inductus erat. Sunt præterea & alii casus, in quibus plus petens nullis pœnis subiciebatur. 1. si plus petens sit minor 25. annis; 2. si in libello adjecta sit clausula, *salvo jure superflui*; 3. si quis non dolo, sed ex probabili ignorantia plus petat; 4. si plus petens in petitione non persistat, sed pœniteat, ante litem contestationem, de quibus Gonzalez *h. n. i. 5.*

931. Jure autem novo rigor antiqui juris temperatus est ab Imperatoribus Zenone, & Justiniano. Zeno solum quoad plus petitionem tempore aliud constituit, ut habetur L. 1. C. de plus petiti. ibi: *omnis Actor, sive masculus, sive femina, ante definitam dilationem debiti agens, & per hoc Reum damno afficiens, aliud tantum expectet tempus, nullam usuram in medio accipiens, quantum ipse prævenire definitum solutioni diem conatus est: & hoc verò tempore elapso non aliter agat, quam si impendia primæ instantiæ circa litem præmonitionem facta Adversario solvat.* Ex hoc enim plus petens tempore; amittit sumptus litem, & jubetur duplicare inducias debitori. Unde, si Debitor non tenebatur solvere ante *quadriennium*, & Creditor elapso *biennio* peteret solutionem; in pœnam plus petitionis tenebatur expectare *quadriennium*; nempe adhuc tantum ultra tempus superstes, quantum prævenit. Hanc Zenonis constitutionem probavit Justinianus, & insuper circa reliquos etiam tres modos plus petendi moderationem posuit L. 2. C. *h. r.* ubi.

932. Loquens de plus petitione, tempore Ze-

nonis, inquit, *diva memoria vestigiis insistentes, præsentis lege decernimus, ut quicumque ante tempus debitum exegerit, tanto tempore ultra constitutum tempus manifestâ plus petitione, sine usurarum acceptione, expectet: nec tunc agere ante potest, quam omnia damna parti diversa restituat.*

Loquens de plus petitione quoad quantitatem, ead. L. 2. §. 2. ait: *si quis verò majorem, quam sibi debetur, quantitatem in libello conventionis inseruerit, in triplum parti adversa restituere compellatur, quidquid ex hac causa, sportularum nomine, executoribus amplius dedit.*

Cum autem ibid. in §. 33. subjungatur: *934. si autem quantitate vel alio modo plus fuerit petendum, in omnes, si quod forte damnum ex hac causa acciderit, ei, contra quem plus petendum fuerit, commissâ tripli condemnatione puniatur: merito etiam extenditur ad alios duos modos plus petendi, nimirum, loco, & causâ.* Ex quo habetur, à Justiniano, quoad istos ultimos tres modos plus petendi, induxisse novum jus, nimirum, ut plus petens omnem damnum, quod Reus ex ea petitione senserit, in triplum refarcire teneretur.

935. Quia verò L. *fin. C.* de plus petitionibus, hæc habentur: *odiosas contrahentium calliditates amputare properantes, censemus, ut, si quis certâ quantitate sibimet debitâ, super ampliore pecunia, per dolum, & machinationem, cautionem exegerit, & ad iudicium Debitorem vocaverit, si quidem ante inchoatam litem calliditatis eum pœniteat, & debiti veram quantitatem confessus fuerit, nullo eum dispendio prægravari: si autem liti præbuit exitum, & in certaminibus negotii permanens, arguatur de adjecta falsa quantitate: non solum eâ, sed toto debito eum fraudari; transactionibus scilicet, & secundis confessionibus, sive insinuatâ sint, sive non, etiam in hoc casu suam obtinentibus firmitatem; talibus enim cautionibus hoc objicere non oportet.* Ex hoc textu colligitur, quod Imperator, prædictis modis plus petendi, temperamentum aliquod adhibuerit quoad pœnam juris antiqui; huic tamen noluit esse locum in casu iniquæ plus petitionis, quando quis ab altero dolosè impetrat scriptam aliquam obligationem, qua fatetur, *se plus debe-*

debere, quàm revera debeat, & ex ea fundamentum litis contra talem sumit, exinde petens in iudicio, sibi tantum debere.

936. Præter hæc not. 1. clausulam illam, *salvo jure pluris, vel minoris*, de qua n. 930. tunc solum prodesse plus petenti, quando meritò præsumi potest, adjicientem per hoc intendere significare *animum incertum de quantitate*; consequenter petere *tantum, tacitâ simul conditione*, nisi Reus ostendat, debitum non esse tantum; alias enim, factum protestationi contrarium, non relevaret. Si autem quis per errorem minus petat, possit illi Judex (non tantum, cum etiam residuum peteret, sed etiam si ex deductis probationibus intelligeret, majus esse debitum, quàm Actor petat) totum adjudicare, ex dicta L. 1. C. de plus petit. §. 34. ibi: *Si minus in intentione sua complexus fuerit Actor, quàm ad eum pertineat; veluti, si eum ei decem aurei deberentur, quinque sibi dari oportere intenderit: aut, si, cum totus fundus ejus esset, partem dimidiam suam esse petierit, sine periculo agit.* In reliquum enim nihilominus Judex adversarium in eodem iudicio ei condemnat ex constitutione divæ memoriæ Zenonis.

937. Not. 2. si quis aliud pro alio, per errorem, in iudicio petat, *nihil eum periclitari*, ut loquitur Imperator in ead. L. 2. §. 35. *sed in eodem iudicio, cognitâ veritate, permitti errorem suum corrigere*; ut, si peteret Titium, cum deberetur Caius; aut peteret Titulo legati, quod debetur ex stipulatu, putans per errorem deberi Titium, aut Titulo legati. Nec obstat, quod deberi Caium, aut deberi ex stipulatu, non sit in illud iudicium deductum, consequenter non possit de hoc in eodem iudicio pronuntari: Resp. enim, cum debitum in substantiâ fuerit ante litis contestationem, esse sufficienter in iudicium deductum quoad substantiam; nec debitum cognitâ veritate fundari in re, vel Titulo superveniente iudicio jam cæpto; sed solum in eodem adhuc durante, quod per errorem expressum, veritate cognitâ proponi, quod non petit novum iudicium.

938. Not. 3. etiam in textu de plus petitionibus in c. unico h. t. refertur prædictos

quatuor modos plus petendi sub iisdem ferè pœnis; sic enim ibi loquitur Gregorius IX. *Consilium providentia dici non potest, quod pecuniam, tibi debitam, ante terminum, ab Adversario repetisti: puniatur enim importunitas plus petentium, si super petitione sua duxerint in iudicio persistendum*; ita, quod, qui repetunt amplius sine causa, in expensis Adversario condemnantur. Qui autem plus loco, ad interesse tenentur pro eo, quod utilitas adimitur debitoribus, quam haberent, si statuto loco solvissent. Ei verò, à quo amplius tempore petitur, induciæ duplicantur; nec litem excipiet, nisi ei solvantur expensæ. Te quoque dubitare non credimus, quod causa plus petitur, cum aliquid in genere, vel sub alternatione debetur; & rem in specie, vel unum præcisè peti contingit. Re autem, si 10. sint debita, & 20. petantur. Loco verò, cum quis non tibi convenit solvere, sed alibi convenitur. Tempore quoque, cum ante diem, vel conditionem petitur, quod debetur.

Dixi, sub iisdem ferè pœnis. Nam de pœnâ tripli (quam constituit Justinianus, ut diximus n. 933.) in dicto c. unico, nulla fit mentio; hinc Abbas in dict. c. unico n. 9. censet pœnâ tripli non esse locum de jure Canonico; cujus duplex ratio esse potest. 1. quia dispositio pœnalis ultra expressa non debet extendi; sed dispositio contenta in c. unico (in quantum plus petentibus decernit pœnas) est pœnalis, ergo ultra pœnas expressas extendi non debet: at pœnâ tripli in ea dispositione c. unici, non est expressa, ut liquet ex textu in num. præced. ergo. 2. quia pœnâ tripli de jure civili statuta est propter litis expensas, & solutionem sportularum, seu pecuniæ impensæ in iudicem. Advocatos, & alios in iudicio justitiæ Ministros, vel Executores; at in foro Ecclesiastico hæc sportulæ non præstantur, c. cum ab omni. 10. de vita, & honest. Cleric. Hoc verum est de legis debito; sed non semper in actu, seu observantia.

